

pénzem és...

a lakossági áruhitel

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete szükségesnek tartja, hogy a pénzügyi szervezetek ügyfelei megfelelő tájékoztatást kapjanak a különböző szolgáltatásokról és azok kockázatairól. A Felügyelet hasznos tudnivalók, tanácsok közreadásával segíti a fogyasztókat felelős – gyakran anyagi helyzetüket meghatározó – döntéseik meghozatalában. Ennek érdekében jelenteti meg tájékoztató füzetét.

Jelen kiadvány a lakossági áruhitelről ad áttekintő tájékoztatást, a 2002-ben ugyanezen a címen megjelentetett ismertető 2005. évi átdolgozott kiadásaként.

Tisztelt Olvasó!

Az áruhitelről szóló összehasonlító táblázatunkat honlapunkon (www.pszaf.hu), a Fogyasztóknak/Válasszon terméket/Banki szolgáltatások menüpontban találja meg.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének kiadványa

1013 Budapest, Krisztina krt. 39.

Telefon: 489-9100

Fax: 489-9102

Internet: www.pszaf.hu

PSZÁF

Minden jog fenntartva

A kéziratot 2005. november 10-én zártuk le.

Kiadványunk elkészültekor

az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.)

BAR-listára vonatkozó módosításait
az Országgyűlés még nem fogadta el.

FOGYASZTÁSI HITELEK

Amikor a mindennapi életben szokásos használati tárgyak, elsősorban tartós fogyasztási cikkek megvásárlásához vagy szolgáltatások igénybevételehez hitelre van szükségünk, a hitelintézetek (bankok, takarékszövetkezetek) és pénzügyi vállalkozások által is kínált **fogyasztási kölcsönt** veszünk igénybe. Ezek egy része **szabad felhasználású**, azaz bármire költhető, míg **mások konkrét áruk, szolgáltatások** (pl. utazási hitel) **elérését** segítik. A fogyasztási kölcsön összege jövedelmünktől függ, nagyobb összegű hitelnél egyéb fedezet (így ingatlan, készfizető kezes) bevonása is szóba jöhet.

■ A fogyasztási kölcsönök klasszikus formája az **árúvásárlási hitel**, amelyet a vásárlás helyszínén lehet igényelni. Korábban ezeket a hiteleket egy-egy árucikk megvásárlásához nyújtották a bankok, ma azonban már **keret jellegű hitelek** is vannak, amelyeket több termék egy helyen történő megvásárlásához kínálnak. Bár az **áruhitel az egyik legdrágább fogyasztási kölcsönfajta**, a legtöbben mégis ezt választják, mert egyéb feltételei a többi hitelénél kedvezőbbek. Egyes bankoknál már havi 30 ezer forintos nettó jövedelem mellett is hozzá lehet férni, s a hitelkérelmet a szükséges dokumentumok birtokában nagyon gyorsan, legfeljebb félóra alatt elbírálják. A bankok tapasztalata az, hogy az ügyfelek az áruhiteleket szívesebben veszik igénybe, mert az **egyszerű és gyors hozzáférés** általában többet nyom a latban, mint a hitel költsége. Az áruhitelek (egyelőre) forint alapú kölcsönök, amelyeknél nem

készpénzt, hanem a megvásárolni kívánt terméket, szolgáltatást kapja kézhez az ügyfél.

■ Fogyasztási cikkek vásárlásához **személyi kölcsönt** is felvehetünk, itt készpénzt kapunk kézhez. Ez **szabad felhasználású hitel**, fedezete általában az adós jövedelme. A forint- és devizaalapon is felvehető hitelösszeg jóval magasabb, mint az áruhitelknél, elérheti az ötmillió forintot is, de felvételéhez magasabb jövedelmet is követelnek meg. A személyi hitelek **az áruvásárlási hiteleknél általában olcsóbbak**, különösen azon esetekben, amikor a hitelnyújtó elfogad valamilyen ingatlant, ingóságot (pl. autót) fedezetként, illetve adóstársat vagy kezest vonnak be. Hátrányuk, hogy felvételük **sokkal körülményesebb**: több dokumentum szükséges az igényléshez és az elbírálási idő is hosszabb, banktól függően 1-2 órától 3-4 napig is terjedhet.

■ Ha valamelyik hitelintézetnél folyószámlával rendelkezünk, egy-egy nagyobb értékű áru beszerzését **folyószámlahitelből** is finanszírozhatjuk. A bank e hitel típusnál jövedelmünk alapján egy egyedi hitelkeretet állapít meg, amelynek összege jellemzően jövedelmünk kétszerese, de egyes konstrukciók esetében négy-ötszöröse is lehet. A hitelkeret automatikusan megújul (rulírozó jellegű), vagyis a **törlesztést követően mindig feltöltődik és használható**, egészen, amíg a futamidő le nem jár (olykor a hitelkeretnek nincs is lejárat). A törlesztés rugalmas, a tartozás egy összegben vagy részletekben is visszafizet-

hető. Akik nagyobb jövedelemmel rendelkeznek, akár több százezer forint értékű terméket is megvásárolhatnak folyószámlahitelből. E konstrukció **legnagyobb előnye a rugalmasság és az áru-, valamint személyi hitelekénél jóval mérsékeltebb hitelköltség.** A bankok ezt a hiteltípust kizárólag saját ügyfeleiknek kínálják, s feltétele a számlán történő rendszeres jóváírás, jellemzően jövedelem-átutalás.

■ A fogyasztási hitelek igénybe vételének egyik formája lehet a **hitelkártya is.** A Magyarországon kibocsátott bankkártyák többsége betéti alapú kártya, vagyis a bankkártya mögött álló bankszámla fedezetének erejéig lehet a bankkártyával vásárolni vagy készpénzt felvenni. **A hitelkártya és a terheléses kártya annyiban különbözik a betéti bankkártyától, hogy az ügyfél nem a saját, hanem a bank pénzét költi.** A bank a hitelbírálat alapján hitelkeretet hagy jóvá, s ezt használhatja fel a kártyabirtokos a kártyával vásárlásra és készpénzfelvételre. (Megjelent a piacon olyan bankkártya is, amely a hitelkártyához hasonló szolgáltatásokat nyújt, készpénzt azonban nem lehet felvenni vele). **A hitelkártyák nagy előnye, hogy a bankok egy bizonyos ideig – jellemzően 42-51 napig – ingyen hitelezik a kártyabirtokost.** Ugyanakkor ez a kedvező lehetőség csupán áruvásárlás esetén áll fenn, a készpénzfelvételre **mindenképpen a meghirdetett kamatot kell fizetni.** A hitelkártyák lényege, hogy az elköltött összeget nem kell azonnal megfizetni, s a bankok által előre meghatározott peri-

ódusig – általában a költést követő hónap 15-20. napjáig – a vásárlásra felhasznált összeg után kamatot sem kell fizetni, amennyiben a teljes összeg visszafizetjük (a kártyának ugyanakkor évi néhány ezer forintos éves díja van). Ha azonban valaki valamilyen oknál fogva nem fizeti vissza teljes tartozását, a bankok a felhasznált hitelkeretre a szerződésben előre jelzett, igen magas költséget számolnak fel, amelynek nagysága közel azonos az áruvásárlási kölcsön kamatához. A törlesztés történhet egy összegben és részletekben is. A 6-7 hetes kamatmentes periódus végén azonban a felhasznált keret meghatározott hányadát, hitelkártyák esetén általában 5-10 százalékát, terheléses kártyák esetén pedig az egész összeget mindenképp vissza kell fizetni a hitelintézetnek.

AZ ÁRUHITEL A „KISPÉNZŰ” EMBEREK KÖLCSÖNE

A legszélesebb körben hozzáférhető fogyasztási kölcsön az áruhitel. Ma már valamennyi nagyobb kereskedelmi hálózatban, bevásárlóközpontban helyben, egyszerűen igényelhető, s még azok is felvehetik, akiknek egyéb hitelre vonatkozó kérelmét alacsony jövedelmük miatt elutasítanák a pénzügyintézetek. **Az árhitelt kínáló hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások azt elsősorban a „kispénzü emberek” szánják,** amit mutat az is, hogy e hiteleket gyakran így reklámozzák: „már havi X forint törlesztőrészlettel felvehető”. Nem árt azonban tudni, hogy a fogyasztási hitelek közül az áruhitelek a legdrágábbak, ezért **azoknak érdemes igénybe venniük, akiknek nincs más lehetőségük.**

Annak megítéléséhez, hogy az adott terméket hol szerezhethjük be a legolcsóbban, **nem elég a különböző üzletekben kínált termékek árát összehasonlítani, hanem a vásárláshoz felvett hitel költségét is meg kell vizsgálni.** Elvileg ugyanis elképzelhető, hogy egy akciós termék a drága hitel miatt többbe kerül, mint egy másik üzletben normál áron, egy másik bank hitelével. A fogyasztók érdekét az szolgálná, ha egy-egy áruházban több hitelező cég is lenne, néhány helyen azonban csak egy finanszírozó cég működik.

EGYSZERŰ HITELFELTÉTELEK

■ Az áruhitel feltételeit (igénylési feltételek, futamidő, önrész, kamat stb.) a pénzügyi intézmények a jogszabályi keretek között, saját üzletpolitikájuk szerint alakítják. **Az áruhitel összege általában 20 ezertől 2 millió forintig terjed, a futamidő pedig 4-12 hónaptól három évig, egyes bankoknál azonban négy-öt évre is kínálják a nagyobb összegű hiteleket.** Több áru együttes vásárlása esetén megszabhatják, hogy az egyes áruk minimális fogyasztói ára mennyi lehet.

■ A hitel felvételéhez **általában 20 százalékos önrész szükséges**, vagyis a hitelnyújtó csak a termék árának 80 százalékára nyújt hitelt. Egyes pénzintézeteknél meghatározott hitelösszegig nem szükséges saját erő, másutt viszont 40 százalékosat is előírnak, vagy önként akár 80 százalékos is vállalható. Az áruhitelhez **már 30-36 ezer forintos havi nettó jövedelemmel is hozzá lehet jutni.** Van olyan finanszírozó, aki nem kér kezest vagy adóstársat, más a hitelösszegtől, futamidőtől teszi ezt függővé, illetve a törlesztőrészletet a havi nettó jövedelem meghatározott százalékában maximálja.

■ A hitelek igényléséhez **a magán-személyeknek elegendő néhány alapküldokumentum**, így személyi igazolvány. Noha egyes bankok a tb- vagy adókartát is elkérhetik, áruhitel esetében ez nem jogszabályi: e két azonosító használata az adatvédelmi törvény elvébe ütközik. A hitelint-

tézetek általában bekérik a legutóbbi telefonszámlát, villany- vagy gázszámlát. Jellemzően egyéves munkaviszonnyal kell rendelkezniük a jelenlegi munkahelyükön, de van olyan bank, amelynél ezt két munkahelyről is igazolhatjuk. Az állandó bejelentett magyarországi lakcím és az alsó életkor (18 év) mellett egyes pénzüintézetek meghatározzák a hitelt felvevők életkorának maximumát is (65-70 év). A dokumentumok egy része (így a munkáltatói igazolás) általában csak a bank által kibocsátott nyomtatvány formájában adható be. A bosszúságok elkerülése érdekében célszerű a hitelintézetek által bekérendő dokumentumokról előzetesen tájékozódni, különben esetleg nem kapjuk meg a kölcsönt.

■ A vállalkozóknak jövedelemigazolást kell bemutatniuk az APEH-től, a nyugdíjasoktól a nyugdíjas igazolvány mellett az utolsó nyugdíjszelvényt vagy bankszámlakivonatot is elkérik. **A hitel elbírálása a vásárlás helyszínén a szükséges dokumentumok birtokában az elektronikus hitelbírálat miatt jellemzően 20-30 percnel nem vesz több időt igénybe.** Egy ügyfélnek akár több áruhitel is lehet egyszerre, ha teherbíró képessége ezt megengedi, s kérelmét minden alkalommal pozitívan bírálja el a bank.

IRÁNYTŰNK A THM LEHET

A legtöbb fogyasztót félrevezethetik a reklámok, csak a kamatot vagy a gyors hitelbírálatot nézik, nincsenek tisztában azzal, hogy a **hitel teljes árát a teljes hiteldíjmutató (THM) fejezi ki, amely a kamat mellett a járulékos költségeket is tartalmazza.**

Csupán a **kamatlábak** vizsgálata csalóka eredményt adhat. Míg a névleges kamatok többnyire 18-24 százalék körüliek, a THM értéke olykor meghaladhatja a 46 százalékot is. Akadnak 0 százalékos kamatozású hitelek is, amelyeket kamatmentes kölcsönnek neveznek. Ezeket sem adják azonban ingyen a bankok, ugyanis ilyenkor esetleg magas kezelési költséget számolnak fel. Az igazi iránytű tehát a **THM: ez mutatja meg, hogy a kölcsönfelvevő mennyit fizet valójában a hitelért.**

A THM a kamaton kívül tartalmazza a hitel folyósításáig megfizetendő összes díjat is. A mutatót minden három hónapnál hosszabb lejáratú fogyasztási – és egyéb lakossági – kölcsönre ki kell számolniuk a bankoknak. Ezt ajánlattételükben, üzletszabályzatukban és valamennyi hirdetményükben – óriásplakát, szórólap, hirdetések stb. – az egyéb kondíciókkal azonos módon is fel kell tüntetniük, amennyiben az a hitel költségére, törlesztőrészletére vonatkozó adatot vagy utalást (pl. „kedvező kamatozású kölcsön”) tartalmaz.

A teljes hiteldíjmutató sem tükröz azonban minden díjat, ezért nagyon fontos, hogy megnézzük, milyen más költségek lehetnek. A THM-be nem számíthatók bele például az olyan kiadások, amelyek a szerződésben vállalt kötelezettségek nem teljesítéséből származnak, így a késedelmi kamat, valamint az

előtörlesztés díja, az átutalási díjak, továbbá az esetleges hitelfedezeti életbiztosítási és a garancia díjak sem.

A hitel ára egyrészt függ a futamidőtől, másrészt a felvett összegtől. Minél hosszabb a futamidő, annál nagyobb a hitel költsége, másrészt azonos időszakra számítva minél nagyobb a felvett összeg, relatíve annál alacsonyabb a hitel ára. Ha fontos beszerzésről van szó, nem kell tehát megijednünk, ha magas THM mellett rövid időre adósodunk el, mert ez esetben ugyan magasabb a havi törlesztőrészlet, de csak rövid ideig. Hosszabb futamidőre kedvezőbb THM jön ki, s a havi kiadás is kevesebb, összességében mégis többbe kerül számunkra a hitel. Az alacsonyabb költséget ugyanis hosszabb ideig fizetjük. Egyes konstrukcióknál a törlesztést csak több havi türelmi idő után kell megkezdeni.

HIGGYÜNK-E AZ AKCIÓKNAK?

Áruhiteltek esetében a **finanszírozók néha valós kedvezményeket kínálnak, néha csak látzatengedményekről van szó, ezért minden esetben legyünk körültekintőek.** „Csak 1 százalék a kamat havonta” – láthatjuk például egyes ajánlatokban. Ám megeshet, hogy a kamatot azonnal elkéri a bank az ügyféltől, így az összeget a továbbiakban ő hasznosíthatja. S bár a tőketartozás a törlesztéssel folyamatosan csökken, lehet, hogy a kamatot a teljes induló hitelösszegre vetítve számolják ki. Egy 100 ezer forintos, 10 hónapos lejáratú hitelt tekintve így 90 ezer forint a felhasználható hitel, s ahhoz, hogy reális képet kapjunk, a költségeket is erre vetítve kell megvizsgálni.

Általánosságban elmondható, hogy két-

féle költség merülhet fel egy hitel igénybe vétele során. Egyrészt **valamilyen összeg – hitelbírálati díj, kezelési költség, előre levont kamat címén stb. – előre fizetendő**, mivel ez jelentősen csökkenti a bankok kockázatát. Másrészt vannak a futamidő alatt folyamatosan fizetendő költségek, így a kamat, esetleges éves kezelési költség. **Ezért is nehéz hinni az olyan hirdetéseknek, amikor előleg nélkül és kamatmentesen ígérik az áruhitelt.** Ilyenkor célszerű alaposan megnézni, hogy mennyi a kezelési költség, s ha az túl magas – mondjuk 10 százalék – és előre kérik, abban már voltaképp kifizettük a kamatot is. Ahhoz, hogy megállapíthassuk, valós kedvezményről van-e szó, alaposan vizsgáljuk meg az egyéb díjakat, mert lehet, hogy más költség magasabb a szokásosnál.

Vannak valós kedvezmények, 0 százalékos THM-mel meghirdetett kölcsönök is. Ilyenkor jellemzően a kereskedő (esetleg a bankkal közösen) adja a kedvezményt. Ez érdekében állhat például, ha raktárkészletét jelentősen csökkenteni szeretné vagy egyszerűen csak növelni kívánja forgalmát. Célszerű azért ilyenkor a termék itteni vételárát is összehasonlítani más áruházakéval. Egyre gyakoribb, hogy egy kereskedelmi lánc és egy hitelintézet stratégiai megállapodást köt: a kölcsönös előnyök alapján együttműködnek, megosztva a költségeket, a bevételeket és a kockázatokat.

Legyen szó tehát bármilyen akcióról, mindig a THM a megfelelő iránytű! Gyors fejszámolással a törlesztőrészletek és az egyszeri költségek ismeretében megbecsülhetjük, hogy adott vételáru termékért összességében mennyit kell kifizetnünk a finanszírozónak, s eldönthetjük, megéri-e ez nekünk.

AZ ÖRDÖG A RÉSZLETEKBEN LAKOZIK

Ha nem akarunk utólag kellemetlen meglepetéseket, alaposan tanulmányozzuk a hitelszerződést, s olvassuk el az adott bank hirdetményét és az általános szerződési feltételeket is, amelyekre a szerződések utalnak. A hirdetmény az adott hitellel kapcsolatos konkrét információkat tartalmazza, s a kereskedőknél is ki kell függeszteni. Bár a szerződési feltételekben találhatóak a leghasznosabb tudnivalók, sajnos száz ügyfélből csak néhány szakít időt rájuk. Pedig **ezekből a dokumentumokból derül ki, hogy minden utólagos módosítás pénzbe kerül.**

A legtöbb vitát utólag a törlesztőrészletek mértéke szüli, mert a bankok a hitelért nem csak kamatot kérnek, hanem kezelési költséget is felszámolnak. Nem mindegy, hogy ezt az általában 3-5 százalékos költséget egyszer számolják el a hitelként felvett teljes összeg után, vagy évenként hozzáteszik a maradékhoz. A hirdetményből ezt is időben megtudhatjuk.

Szintén fontos szempont, hogy a bank mennyi késedelmi kamatot számít fel a lejárt tőke- és kamattartozáson felül, ha késedelmesen fizetjük a törlesztőrészleteket. Gyakran akkor sem jár jól a hitelfelvevő, ha korábban akarja törleszteni a hitelt. Fogyasztási kölcsönnél engedélyezett az előtörlesztés, de nem biztos, hogy megéri. A hitelek egyösszegű előtörlesztése esetén a hátralévő futamidőre elengedik ugyan a kamatot, de **fix több ezer forintnyi, esetleg a teljes vagy a még fennálló hitelösszeg 2-3 százaléka rúgó szerződésmódosítási (lezárási, előtörlesztési)**

díjat számítanak fel. Ha rövid a hátralévő futamidő és kicsi a hitelösszeg, az ügyfél díja magasabb is lehet, mint az elengedett kamat. Így jobban járunk, ha az eredeti ütemezés szerint törlesztünk tovább.

ELÁLLHATUNK-E A SZERZŐDÉSTŐL?

A dokumentumok aláírását követően már nehéz szerződést bontani, az árut ugyanis ekkor hazavisszük és használatba vesszük. A hitelintézeti törvény szerint azon esetekben, **amikor kizárólag meghatározott hitelező nyújthat kölcsönt valamely cég termékének vagy szolgáltatásának megvásárlására, és az adott cég késedelmesen vagy hibásan teljesíti a fogyasztóval kötött szerződést (például nem megfelelő árut szállít), a fogyasztó az esedékes részletet visszatarthatja addig, amíg igényeit ki nem elégítik.** Erről azonban előzetesen tájékoztatnia kell a hitelezőt. Erre az időszakra a finanszírozó nem számíthat fel kamatot. **Ha a fogyasztó az értékesítő szerződésszegése miatt eláll az adásvételi szerződéstől, ezt a fogyasztási kölcsönszerződés esetében is megteheti.** S ez esetben a hitelező köteles a fogyasztó által addig kifizetett összeg azonnali visszafizetésére. Ezeket a rendelkezéseket azonban a 60 ezer forintnál kisebb és 6 millió forintnál nagyobb összegű hitel-megállapodásokra nem kell alkalmazni és azokra sem, amelyek alapján a hitelt kevesebb mint három hónap alatt vagy maximum 12 hónap alatt, legfeljebb négy részletben kell visszafizetni.

A nagy bevásárlóközpontokban általában lehetőség van arra, hogy három napon belül

elálljunk a vételtől. Ha a kereskedő visszaveszi a terméket és a bank még nem dolgozta fel a hitelügyletet, egyszerű a dolgunk. Hitelből való vásárláskor azonban nem érdemes erre számítani, célszerű előre tisztázni a szerződéstől való elállás feltételeit. **Ha hibás terméket kaptunk, a készpénzes vásárláshoz hasonlóan cserélhetjük ki a kereskedőknél.** Ha emiatt megrendült a bizalmunk az adott márkában, s ezért inkább egy másikat választanánk, ennek sincs akadálya. Eltérő vételár esetén azonban nem érdemes a sok papírmunkával járó szerződésmódosítást választani. Magasabb ár esetén – ha ezt anyagilag megengedhetjük magunknak – inkább fizessük ki az árkülönbözetet készpénzben, alacsonyabb ár esetén pedig vásároljuk le a különbséget.

A szerződéstől való elállásra nem jogosít fel, ha a hitel futamideje alatt csökken, megszűnik a jövedelmünk, mert megbetegedtünk, hosszabb időre táppénzes állományba kerülünk, netán elhalálozunk. Ha a szerződéskötéskor munka- és keresőképtelenségre, halálra szóló hitelfedezeti életbiztosítást kötünk (ezek díja 100 ezer forintos kölcsönnél akár már havi 100 forint lehet), ez nem jelent problémát. **Biztosítás hiányában célszerű a szerződés módosítását kezdeményeznünk,** amire meghatározott díj fizetése ellenében mód van. Fontos, hogy ezt időben, még a részlet esedékessége előtt megtegyük, a finanszírozó ugyanis a törlesztőrészlet elmaradása esetén magas késedelmi kamatot számíthat fel.

AMIKOR NEM FIZET AZ ÜGYFÉL

A bankok tapasztalatai szerint száz ügyfélből legalább három-négy késedelmesen vagy egyáltalán nem fizető biztosan akad. Az áruHITELEK költségeinek kalkulációja során ezt figyelembe veszik a bankok, s többek között e kockázati felár miatt drágák e kölcsönök.

Ha valaki elmulasztja időben befizetni a törlesztőrészletet, néhány napos türelmi időre mindenképpen számíthat, s akad olyan bank is, amely még késedelmi kamatot sem számít fel. Az eljárás pedig ezt követően is toleráns, az ügyfél az első hónapban kap egy emlékeztető levelet, esetleg telefonon hívják fel a figyelmét arra, hogy elmulasztotta rendezni tartozását. A második hónapban már megsokasodnak a megkeresések, a munkahelyen hagyott üzenetek emlékeztetik arra, valamit el kellene intéznie. Ha mindez nem jár sikerrel, egyes finanszírozók akár személyesen is felkérlik az ügyfelet az adósság törlesztésére. Olykor az is előfordul, hogy az adóshoz küldött behajtót pénzbeszedésre is felhatalmazzák. Végző esetben jogi útra terelik az ügyet. **Nem ritka, hogy a finanszírozó többszöri mulasztás után egyszerre behajtja a teljes tartozás összegét, jelentős késedelmi kamatot számít fel, vagy a hitelből vásárolt terméket visszaveszi, végrehajtja.**

A NEM FIZETŐK

FEKETELISTÁJA: A BAR

Sok embert derült égből villámcsapás-ként ér, amikor hitelkérelmét elutasítják, holott rendelkezik a szükséges dokumentumokkal és megfelel az igénylési feltételeknek is. Megfeledezett ugyanis arról, hogy évekkorábban néhány hónapos késéssel fizette meg egy korábbi hitel törlesztőrészleteit, ezért **felkerült a Bankközi Adós- és Hitelinformációs Rendszer (BAR, vagy hivatalos nevén a központi hitelinformációs rendszer) „fekete-listájára”**.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény 1998 óta teszi kötelezővé a pénzügyi intézményeknek, hogy a BAR-ban elhelyezzék az érintett magánszemélyek adatait. Azokat fenyegeti ez a veszély, akik **szerződéses fizetési kötelezettségüknek több mint 90 napja nem tesznek eleget és törlesztési hátralékuk ezen időszak alatt folyamatosan meghaladja a késedelembe esés időpontjában érvényes havi minimálbér – 2005-ben 57 ezer forint – mindenkori összegét**. A BAR-t kezelő adatközpont ilyen esetekben az adott ügyfél személy- és lakcím azonosító adatait, és – a várhatóan 2006-tól életbe lépő módosítások szerint – a kölcsönszerződés típusát, számát, megkötésének és lejáratának időpontját, a hitel és a fennálló tartozás összegét helyezi el a listán. Nemcsak a hitelszerződések főkötelezettjei, azaz az adósok és adóstársak, hanem a kezesek is felkerülhetnek a listára, ha nem teljesítik szerződéses kötelezettségeiket.

Ezen adatok még a késedelmes tartozás teljes visszafizetését követően is öt

évig elérhető a BAR rendszerét használó valamennyi pénzügyi intézmény számára (ha viszont egy ügyfél egyáltalán nem fizeti vissza tartozását, adatai elvileg örökké a listán maradnak).

A pénzügyi intézményeknek a szerződés megkötését megelőzően írásban kötelező tájékoztatni adósukat arról, hogy személyes adataik nemfizetésnél milyen esetben kerülhetnek be az adósnyilvántartásba. Emellett 30 nappal az adatok BAR-ba továbbítása előtt is értesíteniük kell az ügyfelet arról: tartozása akkora, hogy felkerülhet a „feketelistára”. Ha továbbra sincs változás és a hitelező intézmény elküldte a személyes adatokat a BAR-ba, erről 8 napon belül köteles értesíteni az adott ügyfelet.

Célszerű ezt a fenyegető lehetőséget észben tartani, különben évekre eleshetünk az újabb hitellehetőségektől. Egy-egy újabb kölcsön nyújtása előtt a hitelintézetek a vállalati adóslistákat is ellenőrizhetik, így az ügyfél akkor is eleshet a kölcsöntől, ha magánszemélyként nem mulasztott, ám olyan cég vezetője, tulajdonosa, amelyik fizetési késedelembe esett. A BAR-listán szereplő ügyfeleknek a hitelintézetek egy része nem nyújt újabb kölcsönt. Másoknál elvileg ez lehetséges, ám – az adósságrendező hitelektől eltekintve – általában kikötés, hogy az ügyfél már rendezte korábbi tartozását, esetleg az újabb hitelhez adóstársat vonjon be vagy ahhoz kötelezően jelzálogfedezetet igazoljon.

Van egy másik magánszemélyeket nyilvántartó feketelista is a BAR-ban, amely bankkártya- és csekkbirtokos személyek adatait tartalmazza. A nyilvántartásba vétel oka lehet itt többek közt a valótlan

adatközlés, illetve más személy adatainak felhasználása kártyaműveleteknél. Hasonló sors vár azokra is, akik a bankkártyát a minimálbérnél nagyobb összegben fedezet nélkül használják, más személy adatait használva hajtanak végre tranzakciót, vagy a bankkártya letiltását követően bankkártyával tranzakciót hajtanak végre. A bankkártyával összefüggő büntető-eljárás ugyancsak alapot ad a BAR-ba való kerüléshez. Hasonló következménnyel járhat a bankkártyával kapcsolatos megalapozatlan reklamáció is, ha egy év alatt legalább három esetben előfordul. Az adatbázisból a személyazonosító adatokon kívül egyébek mellett a bankkártya száma, típusa, letiltásának dátuma, a bekerülés oka s a kártyahasználattal okozott kár összege tudható meg.

Az ügyfelek évente egyszer ingyenesen (a további alkalmak során díj fejében) bármelyik hazai hitelintézetnél **tudakozódhatnak arról: szerepelnek-e, s ha igen, milyen okból a BAR-listán.** Az erről szóló információt az ügyfél az adott hitelintézetnél maximum 9 munkanap múlva kapja meg zárt borítékban. Ha valakit álláspontja szerint jogosulatlanul helyeztek fel a „feketelistára”, **kifogással élhet hitelintézeténél vagy a BAR-t kezelő adatközpontnál.** A kifogást a kézhezvételt követő 15 napon belül ki kell vizsgálni, s ha annak helyt adnak, az ügyfél adatait néhány munkanapon belül törölni kell a listáról. Az ügyfél – a kifogás kivizsgálásának eredményéről szóló tájékoztatás kézhezvételét követő 30 napon belül – gyorsított **eljárással lefolytatandó pert is indíthat a lakhelye szerinti bíróságon,** ha szerinte nem jogosan került fel a listára.

■ Sok háztartásban gondot okoz, ha váratlanul elromlik a hűtőszekrény vagy a televíziókészülék, mert a család havi jövedelme nem elég arra, hogy saját forrásból újat vásároljon. Máskor használható még a régi készülék vagy a régi bútor, de mi szebbre, korszerűbbre vágyunk, s a cserével nem szeretnénk addig várni, amíg összegyűlik rá a pénz. Szerencsére nem is kell. A legszerényebb jövedelműek is találnak megfelelő hitelkonstrukciókat a bankok kínálatában. A választás előtt azonban érdemes megismerkedni a különféle hiteltípusokkal.

A PÉNZÜGYI SZERVEZETEK ÁLLAMI FELÜGYELETÉNEK ÜGYFÉLSZOLGÁLATA

- **cím:** 1013 Budapest, Krisztina krt 39.,
- **levélcím:** 1535 Budapest, 114., Pf.: 777.
- **telefon:** (06-40) 203-776 (kék szám)
- **honlap:** www.pszaf.hu
- **személyes ügyintézés:**
  - Hétfő: 8-18.00
  - Kedd: 8-16.30
  - Szerda: 8-17.00
  - Csütörtök: 8-16.30
  - Péntek: 8-12.00